

Kunnanhallitus

14.12.2017

Dnro KH: 137 /00.04.00/2017

251 § LAUSUNTO HE-LUONNOKSESTA: PELASTUSLAIN MUUTTAMINEN JA VÄLIAIKAINEN MUUTTAMINEN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMINENKunnanhallitus 14.12.2017 § 251

Sisäministeriö on pyytänyt kirjeellään 2.11.2017 lausuntoa pelastuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta mm. pelastuslaitoksilta. Sisäministeriö pyytää alueen pelastustoimia varaamaan myös alueensa kunnille tilaisuuden lausua asiasta. Lausunto tulee antaa viimeistään 15.12.2017, minkä vuoksi Jokilaaksojen pelastuslaitos ei ehdi järjestää erillistä kuntien kuulemista oman lausuntonsa pohjaksi, vaan kunnat voivat antaa oman lausuntonsa suoraan sisäministeriölle.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi pelastuslakia, Pelastusopistosta annettua lakia, palosuojelurahastolakia ja eräitä muita lakeja. Esityksellä tehtäisiin maakuntien perustamista koskevasta lainsäädännöstä, maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä sekä valtioneuvoston asetuksen valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta johtuvat muutokset em. lakeihin.

Pelastuslakiin tehtäisiin lisäksi muita tarkistuksia ja väestönsuojeluun liittyvien säännösten systematiikkaa selkeytettäisiin. Pelastusopistosta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä Pelastusopiston tehtäviin liittyviä tarkennuksia ja Palosuojelurahastolakiin tehtäisiin eräitä Palosuojelurahaston ohjaukseen ja valvontaan liittyviä tarkennuksia. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Oheismateriaalina Jarmo Haapasen sähköposti 29.11.2017, sisäministeriön lausuntopyyntö 2.11.2017 ja HE-luonnos.

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Osa 1 Laki pelastuslain muuttamisesta

Pelastustoimen palvelutaso maakunnissa

Lausuntopyyntöllä olevassa laissa pelastuslain muuttamisesta aiotaan poistaa nykyisessä pelastuslaissa oleva määräys (§ 29), jossa pelastustoimen on kuultava alueensa kuntia palvelutasosta päättäessään. Tietävästi tätä määräystä ei ole kirjoitettu myöskään jo aiemmin lausunnolla olleeseen pelastustoimen järjestämislakiin.

Tulevaa maakunnallista pelastustointia koskeviin säädöksiin on lisättävä määräys, jossa maakunta veloitetaan kuulemaan alueensa kuntia ennen maakunnan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksestä päättämistä.

Sievin kunta haluaa korostaa sitä, että tulevan maakunnan pelastustoimen palvelutasolla on oleellinen merkitys kunkin kunnan turvallisuuteen. Yhteiskunnallinen kehitys on johtamassa erityisesti harvempaan asutuilla alueilla siihen, että useissa kunnissa ainoa turvallisuusviranomaisen, joka tarjoaa palvelujaan ympärivuorokautisesti, on pelastuslaitos. Pelastuslaitoksella ja sen palvelutuotannolla on iso merkitys kunkin kunnan varautumisen ja valmiussuunnittelun tukemisessa sekä akuuteissa häiriö- ja erityistilanteissa joissa myös kunnilta edellytetään kriisijohtamista ja sen osaamista.

Sievin kunnan osalta on lisäksi todettava kunnassa olevat alueellisestikin merkittävät teollisuuden toimitilat työpaikkoineen, joiden turvallisuus esimerkiksi mahdollisissa tulipalotilanteissa pitää pysyä turvaamaan kaikissa tilanteissa.

Muita huomioita

Uudesta laista aiotaan poistaa voimassaolevan lain 27 § 3. momentissa oleva säädös jonka mukaan pelastuslaitos ”tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu”. Ilmeisesti maakunnalle ei olla säätämässä tässä laissa tai muissa jo lausunnolla olleissa laeissa velvoitetta tukea alueensa kuntia valmiussuunnittelussa.

Sievin kunta pitää erittäin tärkeänä, että pelkkä maakunnan varautumisen yhteensovittaminen ei maakunnan tehtävänä riitä, vaan maakunnan alueen kunnille, jotka ovat merkittäviä paikallisen turvallisuuden ja varautumisen toimijoita, on saatava konkreettisempaa tukea tähän tehtävään. Olisi luonnollista, jos maakunnan alueella kohtuullisen kattavaa palveluverkkoa ylläpitävä maakunnan pelastuslaitos olisi se toimija, jolle säädetään vastuu tukea alueensa kuntia valmiussuunnittelussa. Tältä osin viittaamme lisäksi valmisteilla olevan lain 46, 49 ja 65 pykäliin jotka jo nykyisenkin lain nojalla velvoittavat kuntia yhteistyöhön pelastustoiminnassa, sen suunnittelussa, virka-avun antamisessa ja yhteistoimintaan väestönsuojelussa. Näiden pykälien nojalla olisi luontevaa, että maakunnan pelastuslaitoksella olisi veloitteena alueensa kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Nykyisen pelastuslain 30 § ja uuden lakiluonnoksen 46 §:n 2. momentin 13. sekä 14. kohdan mukaisia sammutusveden hankinnan suunnittelua, veden toimittamista sekä sammutusveden ottamiseen liittyvistä luonnonvesilähteistä huolehtimista ja kaikkien näiden kunnossapito- ja huoltovastuuta koskevat vastuu- ja kustannussuhteet esitetään uudelleen arvioitaviksi kunnan, vesihuoltolaitoksen ja maakunnan (pelastuslaitoksen) kesken. Nyt lakiluonnokseen kirjattu vastuujako ei välttämättä palvele riittävän toimintavarmasti sammutusveden todellista saatavuutta.

Uudessa lakiluonnoksessa aiotaan kokonaan poistaa nykyisen pelastuslain määräys (§ 100, 2. mom.), jonka mukaan kunnalle voidaan myöntää harkinnanvaraista avustusta väestönsuojelutoimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin. Kieltämättä tämä lain määräys lienee sellainen, ettei sen mukaista avustusta ole kunnille lainkaan myönnetty. Sievin kunta esittää kuitenkin, että ao. säädös jätetään uuteen lakiin sillä tulevaisuuden toimintaympäristön ja riskikuvien aiheuttamia kustannuspaineita on mahdotonta ennustaa ja tämä kohta mahdollistaisi tarvittaessa harkinnanvaraisen avustamisen valtion varoista.

Valmisteilla olevassa laissa ollaan pykälässä 111a määräämässä kunnat edelleen vastuuseen öljyvahinkojen jälkitorjunnasta ja kunnan on määrättävä jälkitorjunnasta vastaava viranomainen.

Öljyvahinkojen määrä kuntakohtaisesti tarkasteltuna on vuositasolla hyvin pieni ja erittäin harvoin öljyvahinko on luonteeltaan sellainen, joka vaatii merkittävää jälkitorjuntaa. Näiden tehtävien vähäisyyden vuoksi ei kuntakohtaisesti tarkasteltuna kuntiin kerry lainkaan osaamista tähän tehtävään. Tämä todennäköisesti nostaa jälkitorjunnan kustannuksia, vaikeuttaa jälkitorjunnan pitkäjänteistä kehittämistä tehden jälkitorjunnasta, sen ohjaamisesta, johtamisesta ja toteutuksesta varsin monisäikeistä.

Sievin kunta esittää, että tämän säädösuudistuksen yhteydessä öljyvahinkojen jälkitorjunta siirretään maakunnan vastuulle, johon on tehtävien volyymin kasvun myötä mahdollisuus kertyä syvempää osaamista. Säädöspohjalta olisi mahdollistettava että tarvittaessa eri maakunnat voivat sopia öljyvahinkojen jälkitorjunnan osalta keskinäisestä yhteistyöstä. Kunnalle voitaisiin edelleen säätää velvollisuus antaa virka- ja asiantuntija-apua maakunnalle kunnan alueella tapahtuneiden öljyvahinkojen jälkitorjunnassa, jolloin mm. henkilötöyövoimaan, kone- ja laitetarpeisiin on saatavissa paikallista asiantuntemusta jälkitorjuntavaiheessa.

Osa 2 Muut suunnitellut lakimuutokset

Sievin kunnalla ei ole huomautettavaa tässä lausuntopyyntöä esitettyihin muihin suunnitteilla oleviin säädösmuutoksiin.

Päätös: Hyväksyttiin.

Lisätietoja: vt. kunnanjohtaja Hanna Salminen, p. 044 4883 201
hanna.salminen@sievi.fi